

«13 ПРИЧИН ЧОМУ»: для юних і дорослих

Олександра Кульчинська

Джей Ешер — американський письменник, автор сучасних романів для підлітків. Сюжет книги «13 причин чому» постав із життєвого досвіду письменника: його близька родичка вчинила спробу самогубства в такому самому віці, як і головна героїня. На щастя, вона вижила. Багато років вони обговорювали події та емоції, які штовхнули її на цей крок. Однак дівчині ніколи не вдалося розповісти про конкретну обставину, не описавши події, що їй передували чи траплялися потому. Письменник зазначає, що «ідея книги про те, що на кожну подію нашого життя завжди щось впливає».

Над своєю книгою Ешер працював близько шести років. Із серіалу Хольцмана він взяв «напрокат» окремі мотиви, але внутрішні монологи живої героїні свідомо перетворив у монологи самогубця, що, без сумніву, додало його творові особливого драматизму. Вже знаючи, чим скінчиться історія, читає спостерігає, як Ханна (головна героїня) крок за кроком наближається до свого фатального рішення.

Роман «13 причин чому» дає змогу простежити психологізм формування світогляду героя. «А що, якщо хороших дітей взагалі не буває?» — запитує свою матір старшокласник Клей Дженсен, головний герой книги. На початку твору у нього в руках опинилася взуттєва коробка з аудіокасетами: подруга Ханна Бейкер, яка працювала разом із ним в місцевому кінотеатрі, записала їх перед тим, як накласти на себе руки. Прослухавши записи, він дізнається багато про те, в яке пекло можуть перетворитися випускні класи школи: однокласники повісили на дівчину ярлик «повії»; нікому не можна довіритися, а підлість можна очікувати навіть від членів клубу любителів поезії. З'ясовується, що далеко не всі з учасників історії зацікавлені в глобальній справедливості і що ще сильніше жорстокість однолітків ранило малодушність дорослих.

Молодість — той відрізок життя людини, коли вона

особливо гостро реагує на недосконалість світу: глобальну і локальну. Причому в цій системі координат все однаково значимо: дірка на колготках, прищ на щоці, трійка на іспиті, мовчання мобільника, брехня людини, який ти довіряв, базарне хамство з телеекранів, бездіяльність тих, кому належить нас охороняти і захищати, і так далі. Коли у книзі ближче до розв'язки відбувається щось дійсно важливе і похмуре, всі попередні дрібниці, які переслідують Ханну, «злипаються» в один важкий мерзенний ком, який утворює «критичну масу» і остаточно переважає доводи розуму. «Ніхто не знає напевно, який вплив він робить на життя інших людей, — чуємо ми закадровий голос головної героїні. — Іноді ми навіть не здогадуємося, що від наших дій або слів залежать долі і життя інших».

Книга про школярів розрахована на школярів, їх батьків і вчителів. Учні і так знають, як це — бути учнем, а ось для дорослих книга відкриє завіси таємниці, але чи таємниці? Діти мовчать, вважаючи, що батьки їх не зрозуміють. Проте, коли ти виростаєш, то розумієш, що якби ділився з батьками своїми переживаннями частіше, то, можливо, твоє життя в юності було б легшим, бо вони дійсно могли б допомогти, коли б ти їм відкрився. Але ти не знаєш цього в 15 чи в 17 років.

Чи знають батьки, що школа може бути настільки важкою? Так, напевно, знають. Але з появою соціальних мереж, додатків, кібербулінгу старше покоління губиться. Чи кожен батько взагалі зрозуміє термін «кібербулінг» і сприйме серйозно те, що про його дитину щось десь написали. Але перед головною героїнею книги постала низка проблем, які не можна назвати виключно проблемами нашого часу. Це універсальні проблеми. Якщо розбирати і називати кожну, то це буде звучати як кліше. Підставив хлопець? Зрадила подруга? Товариш не виправдав довіри? Публічно принизили?

Відмінна особливість цієї книги в тому, що вона дивним чином показала кожну з цих, на жаль, далеко не нових проблем настільки ясно і дохідливо, чесно і життєво, що це не здається просто черговою сумною історією, а дійсно зачіпає емоції. У сучасному суспільстві об'єктивізації, сек-

сизму, заздрості, підліткової жорстокості і фаворитизму немає кінця. І жодна книга не може запропонувати щасливого фіналу.

Хоч Ханна й підкреслює, що накласти на себе руки — виключно її власне рішення, важливо усвідомлювати те, як ми ставимось до інших. Навіть якщо здається, що людина не звертає уваги на чийсь уїдливі коментарі й не переймається із приводу пліток, ти ніколи не знаєш, яким насправді є її життя, і, можливо, саме ці коментарі лише посилюють його чи її біль. Люди, поза сумнівом, здатні впливати на життя інших людей».

Єдиний шлях, який нам пропонує Джей Ешер, — не бути байдужими до людей, не проходити повз чужих проблем, намагатися почути і зрозуміти інших, чинити правильно, допомагати. Погані вчинки є моральним злочином, але не менш шкідливо мовчати, коли людині потрібні твої слова і твоя підтримка, але ти, не роблячи нічого поганого, не робиш і нічого хорошего — ти просто не робиш нічого. У суспільстві, де люди живуть за кам'яними стінами егоїзму і скритності, втупившись у свої смартфони, легко прогледіти того, кому потрібна допомога.

Більшість із нас — жажливі егоїсти. І книга «13 причин чому» наочно демонструє, що люди в першу чергу прагнуть задовольнити свої потреби, помститися, зігнати злість. Легше бути сволотою, ніж проявити доброту і розуміння.

Як показали герої книги, говорити щиро — не так-то легко, але правда зробить твоє життя кращим. Заплутана павутина брехні, похабний список, взаємні образи, нерозуміння і головне — страх. Всього цього можна уникнути, якщо бути сміливим, просто сісти і поговорити.

Історія Ханни Бейкер несе в собі глибокий сенс. Вона показала вплив суспільства на чуже життя, його жорсткість і байдужість до прикрийостей і проблем окремих підлітків. Як і герої книги, кожен із нас несе відповідальність за свої вчинки. І ми можемо тільки здогадуватися, як наші слова і дії завдають болю оточуючим людям. Але навіть при тому, що Ханна жертва, її гостре сприйняття всього, що відбувається, — також яскравий приклад того, що людина повинна бути сильною, стійкою і не здаватися під натиском громадської думки.

ЕМОЦІЇ У ТВОРАХ ПИСЬМЕННИКА-РОМАНТИКА

Максим Стрелецький

планета, що зійшла зі своєї орбіти.

Едгар По дійсно прожив досить важке життя. Коли він був ще зовсім дитиною, загинули його батьки. Мати померла від туберкульозу, а через два тижні після її смерті згоріла будівля театру, де вона досить часто виступала. Існувала версія, ніби батьки По згоріли заживо в тому театрі.

Поезія По несе яскраво автобіографічний характер. Його вірші є ліричною історією життя поета. Він не писав філософських поем, проте його твори сповнені страждань та переживань автора, пов'язаних з його трагічною долею.

Настрій віршів передається надзвичайно похмурими асоціаціями, сумними спогадами та думками. Не важко побачити поміж рядків внутрішній біль та страждання душі поета. Його власний світ, де не існує щастя, затягує та змушує забути про світлі дні.

Журба за щастям проявляється не тільки в поезії Едгара, але й яскраво виражена в його прозі та творчості взагалі. Читаючи твори По, ми ніби опиняємося в зовсім іншому світі — темному, похмурому, печальному.

Так, у новелі «Острів Феї» він описує сутінки: «Темні, сумні дерева печально хилилися, набираючи величчя, примарних і покручених обрисів, що навіювали думки про смертельну тугу і передчасну смерть. Трава була темна, мов кипарис, її стеблини поникли; де-не-де видніли низенькі й вузьенькі, не дуже довгі горбики: ніби й могили, а проте ні, дарма що на них розрослися рута і розмарин. Деревця важкою тінню падали на воду і, здавалося, ховали її в річці, сповнюючи смутком глибини. Мені ввижалося, немов тінь, йдучи за сонцем, що спускалося дедалі нижче, понору відділялася від стовбура, що породив її, і тонула в потоці, тоді як інші тіні тут же виходили з дерев, займаючи місце похованих попередників».

Ясність манери оповіді, раціоналізм (По був талановитим математиком) поєднуються у його прозі та поезії із драматизмом і трагедійністю переживання, з атмосферою кошмарів і жахів; чіткість деталей — із зовнішньо неправдоподібним і страхітливим; аналітичність роботи думки — з естетизацією страждань і смерті.

Естетизація смерті займає центральне місце

в новелі «Маска Червоної смерті», яка стверджує жорстокість і необхідність тиснучого фатуму. Люди намагаються втекти від чуми, запобігти смерті, влаштовуючи бенкет у розкішному палаці. Під час середньовічної європейської чуми подібні бенкети, насправді, рятували через перенасичення організму алкоголем. Але не так у По. У нього люди мруть, мруть масово, і письменник, із задоволенням деталізуючи, малює жахливі картини: «Давно вже спустошувала країну Червона Смерть. Жодна пошесте не була досі така огидна й не сіяла стільки згуби. Кров була її знаком і тавром — жаска багрянця крові. Колючі болі, раптове запаморочення, а далі кров пирсне з усіх пор — і прощай, білий світе. Криваво-червоні плями на тілі, а надто на обличчі — ознака зарази, і годі тоді її жертві сподіватися на допомогу чи то співчуття своїх ближніх. Недуга була скоробіжна: від перших спазмів до смертних корчів минало не більш як півгодини».

Останній період творчості письменника — це час створення «Ворона», віршів та розповідей, які зробили його відомим на весь світ. Він поширився по всьому світу, його передруковували в десятках газет і журналів. Успіх «Ворона» був беззаперечним.

Цей вірш розійшовся Європою. Особливо під вплив потрапила Франція, де захоплювалися майстерністю й хворобливими тенденціями По: «Мене називали божевільним, але хто його зна, може, божевілья — це вищий розум і майже всі славетні діяння і кожна глибока думка породжені хворобливим станом — певним настроєм духу, що піднісся коштом божевілля». Так Едгар пише про божевілля у творі «Елеонора». Багато відомих людей впевнені, що Едгар По страждав саме через тодішнє суспільство.

Бернард Шоу якось сказав: «Був час, коли Америка, країна вільних, батьківщина Вашингтона, могла вважатися рідним домом для По. Але в наші дні це незбагненно: молоді люди, коли читають твори По, недовіриливо запитують: «Невже цей поет свободи міг жити і творити на такій каторзі?».

Смерть дружини Вірджинії стала найбільшою трагедією для поета. Зникло його єдине щастя і розрада в цьому світі. Можна відшукати багато поетичних рядків, наповнених сумом та журбою за коханою.

Історія останніх днів письменника до сих пір залишається загадкою для всього світу.

Життя Едгара Аллана По дуже яскраво відображається в його творчості. Можна прослідкувати зв'язок між тим, що відбувалося, і тим, про що митець слова писав. Його смуток і страх передаються в поезіях та новелах. Також можемо бачити, що почуття кохання відоме для По. Він пише про жінок, яких не лише кохав, але й втрачав. Можливо, Едгар По вів не вірцевий спосіб життя, проте його твори сьогодні надихають та вражають мільйони читачів своєю високою і таємничою емоційністю.

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантних посад:

1. Кафедра біології, екології та методики їх викладання: старшого викладача — 3 (кандидат наук) (3 ст.)
2. Кафедра спортивних ігор та туризму: старшого викладача — 1 (1 ст.)
3. Кафедра теоретико-методичних основ фізичного виховання: старшого викладача — 1 (кандидат наук) (1 ст.)
4. Кафедра методики викладання мистецьких дисциплін: доцента кафедри — 1 (заслужений майстер народної творчості України) (1 ст.)
5. Кафедра гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін: доцента кафедри — 1 (кандидат наук) (1 ст.)
6. Кафедра іноземних мов та методики їх викладання: асистента — 1 (1 ст.)
7. Кафедра педагогіки та психології: асистента — 1 (0,75 ст.)

Перелік документів, які подають на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу.

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають: особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4 х 6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2 і 11); копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі — 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та на офіційному веб-сайті навчального закладу.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003.

Телефон для довідок: (03546) 2-19-91, 2-24-15.